

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quibus solet concedi à Deo oratio sine ariditatibus. Cap. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

est, quandoquidem vbi adhaeret, morbum generat incurabilem, homine ignorante: atque dum bene secum agi opinatur, non animaduertit, quod ipsi impediatur perfectum bonum, quod est Deus ipse purus, nudus, sine participatione hominis. At gustus corporales, quia euidenter spiritui sunt contrarij, non possunt se sub imagine boni abscondere: proinde tantoperè ipsos non pertimesco. Tales erant gustus illi, quos daëmon S. P. N. Ignatio danti operam Grammaticæ ingerens, eum à literarum studio auocabat, quos ille & precibus & humiliatione à se abegit, vti scribunt in eius vita Maffei & Ribadeneira. Sed & ad diuinas consolationes cautela opus est, quam tradidit S. Ioannes Climacus: humilitatis manu adueniens gaudium abs te vt indignus abiice, ne forte dum nimium facit ad suscipiendum es, lupum pro pastore suscipias.

Maff. l. 1. cap. 16.
Rib. l. 1. cap. 13.
gr. 7. col. 5.

36. Secundò notandum est, etiam sanctos viros pati solere ariditates magnas sine præiudicio virtutis ac perfectionis; & ita verum est, quod scribit Thomas de Kempis: nullus sanctus vnquam fuit, tam altè raptus & illuminatus, qui prius vel postea non fuerit tentatus. Non enim dignus altè Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Antiquior eo S. Bernardus: constat, inquit, in anima fieri huiusmodi vicissitudines euntis & redeuntis Verbi, sicut ait: Vado & venio ad vos. Item Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me. Idem videtur etiam alibi dicere. Imò de se ipso sic scribit, Ab heri & nudius tertius, inuasit me iste languor animi, & mentis hebetudo, insolita quedam inertia spiritus &c. Excaruit cor meum: coagulatum est sicut lac: factum est sicut terra sine aqua. Nec compungi ad lacrymas queo, tanta est duritia cordis. Non sapit psalmus, non legere libet, non orare delectat: meditationes solitas non inuenio. Hinc B. Laurentius Iustinianus, Neminem, ait, tam sanctum; tam in amore, præcipuum, & tamque dilectione ignitum ac dilectum esse, qui amoris vicissitudini non subiaceat. Loquitur autem ibi de deuotione sensibili, eum qua solet esse coniunctus sapor & dulcis gustus & affectus amoris. Dum ergo aridus es, iuxta consilium Thomæ de Kempis, non statim desperes, sed cum humilitate & patientia expecta celestem visitationem; quoniam potens est Deus, ampliore tibi reddere consolationem. Vt enim idem Dei nomine scribit alio in loco: Dupliciter soleo electos meos visitare: tentatione scilicet & consolatione: & duas lectiones eis quotidie lego, vnam increpando eorum vitia, alteram exhortando ad virtutum incrementa. Tamen verum etiam est, nonnullis

de casto connub. c. 14. flu.

1.2. de im. cap. 9.

1.3. c. 3. n. 5.

37.

ep. 9 ad Polycarp.

Dei seruis, per multos annos tribui perpetuam deuotionem, etiam sensibilem, & consolationibus plenam in oratione, & nunquam eos pati ariditates. Sed vt loquitur S. Dionysius Areopagita: Diuina sapientia, uis qui ad ipsam accedunt, abundantiam & perpetuorum conuiuiorum affluentem suppeditat prouideri, copias. Talis erat inter multos alios Sanctos in Ecclesia illustres, S. P. N. Ignatius, qui quâuis horâ

dici, quando volebat, erat deuotus, deuotione sensibili, vti de se ipso narrauit P. Ludouico Confaluo suo Ministro; & is scriptum in eius vita reliquit, Talis erat S. Xanerius, teste Turf. l. 6. c. 1. lino in eius vita, & Processibus Canonizationis.

CAPVT SEPTIMVM.

Quibus solet concedi à Deo oratio sine ariditatibus.

At Deus hanc deuotionis sensibilis gratiam, seu vt loquitur B. Laurentius Iustinianus, vt gustu sapido gustent diuina, quadruplici hominum generi.

Primò, innocentia vitæ & puritate virginali ornatis, idque non omnibus talibus, sed nonnullis, prout ipsi placet. Ambulare enim, inquit S. Bernardus, in seruire conuersionis cum peccatorum graui onere impossibile est. Habet Ecclesia Dei, inquit idem S. Bernardus, spirituales suos, qui non modo fideliter, sed & fiducialiter agant cum Deo, quasi cum amico loquentes, testimonium illis perhibente conscientia gloria eius. Quam illi sint, id quidem penes Deum verò audi qualem te esse oporteat, si talis vis esse Da mihi animam nihil amantem præter Deum, & quod propter Deum amandum est; cui viuere Christus, non tantum sit, sed & diu iam fuerit: cui studij & otij sit, prouidere Deum in conspectu suo semper, cui sollicitè ambulare cum Deo suo, non dico magna, sed vna voluntas sit, & facultas non desit: da, inquam, talem animam, & ego non nego dignam, sponsi cura maiestatis respectu, dominantis sapore, sollicitudine gubernantis, & si voluerit gloriarì, non erit insipiens: tantum, vt qui gloriat, in Domino gloriatur. Et infra: Igitur, qualem te paraueris Deo, talis oportet appareat tibi Deus Bonus es Domine, anima quaerenti re occurris, amplecteris, sponsum exhibes, &c. Quod potissimum experiuntur, qui cum virginali innocentia, coniunctam habent plenam abnegationem omnium creaturarum, Hac enim, vti scribit S. Teresa in foundationum libro, animam Creatori suo magis quàm aliud quodlibet, coniungit & vnit: quando nimirum mundam conscientiam habere studet. Non erat necesse hanc particulam me adiungere, cum ij qui abnegationem veram habent, impossibile mihi videatur esse, vt Dominum offendant: cum omnia eorum opera & verba, ab illo ne vel minimum discedant: vnde etiam maiestas ipsius, ab us se subtrahere nolle videtur.

Hanc quoque deuotionis gratiam dat Deus iis, qui toto conatu conseruant in summa puritate ac fuga peccatorum & imperfectionum, corpus & animam suam, suas potentias, sensus ac membra: Quod sponsa dilecti sui, inquit S. Bernardus, ex prerogatiua amoris gloriatur impensum sibi, repensumque, vni se, quis se liquidò nosse præsumas, nisi qui præcipua puritate mentis, & corporis san-

sanctitate in semetipso meruerit, tale aliquid experiri. Res est in affectibus nec ratione ad eam pertingitur, sed de disc. & conformitate. Hanc ob causam B. Laurentius Iustinianus dixit: Hoc definiendum est, quia nec laudabile vita sine deuotione esse valet, neque vera deuotio sine recta vita subsistit, &c. Deuotionis namque sancto testimonium est, commendabile vita: & laudabile conuersationis adiutorium est in eterna & spirituali deuotio. Da animam, inquit idem alio in loco, nullam delecti contagione pollutam, ut fuit mater Domini, & aeternalem in ipsa reperies gustum sapientiae.

Ad hanc innocenti & pura peccata vitae promissam deuotionis gratiam possunt accommodari illa Psalmi 44. verba: Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem, propterea vinxit te Deus Deus tuus oleo lactis praeforsibus tuis: scilicet sociis tuis: qui non aequè virtuti, se disposuerunt ad accipiendam diuinitatis laetitiam & gustum affectuosa deuotionis, ariditatem & accediam excludentis. Alioqui terrenarum rerum amore cor repletum, ineptum esse solet ad percipiendas consolationes diuinas. Unde, inquit S. Bernardus, spiritualis gratia inopia tanta quibusdam, cum aliis copia tanta exuberet: Profecit nec inops, nec auarus est gratia distributor: sed ubi vasa vacua defunt, stare oleum necesse est. Praecipuum nempè secularibus desideris animum, delectatio sancta declinat, nec misceri poterunt vera vana, aeterna caducis, spiritualia corporalibus, summa imis: ut pariter sapias qua sursum sunt, & qua super terram. Hinc Deus apud Thomam de Kempis sic loquens inducitur: Quando te plus ab omni creaturarum solatio subtraxeris, tunc in me suauiores & potentiores consolationes inuenies. Sed primo non sine quadam tristitia & labore certaminis ad has pertinges. Quocirca Abbas Isaac apud Cassianum dixit: Secundum mensuram puritatis sua, vnaquaque mens in oratione sua, vel erigitur, vel formatur, tantum scilicet à terrenarum & materialium rerum contemplatione discedens, quantum eam status sua prouexerit puritatis &c. Illi soli purissimi oculi Diuinitatem ipsius speculantur, qui de humilibus ac terrenis opibus & cogitationibus ascendentes, cum illo sedant in excelso solitudinis monte, qui liber ab omni terrenarum cogitationum ac perturbationum tumultu, & à cunctarum vitiorum permixtione secretus, fide purissima ac virtutum eminentia sublimatus, gloriam vultus eius ac claritatis eius, reuelat imaginem huius, qui merentur eum mundi anime obrutibus intueri. Et Abbas Chæremont: Quando mens ad subtiliorem profecerit puritatem, tunc sublimius inuehitur Deum. Illustrat hanc veritatem S. Dionysius Aereopagita tali similitudine. Diuinitissimum Iesum supra modum & maximè odorum suauitate referunt esse ceruicem scimus, spiritualibusque distributionibus mentem nostram diuina voluptate complere. Si enim eorum que sub sensum cadunt ac bene olent, susceptio bene afficit, & alii cum magna voluptate id quod in nobis odores diuinitatis si modo integrum sit, & ei quod odorum suauitate praestat: apta compositione respondeat: eadem ratione, mentis nostrae facultates si

non sint affecta ad malum, proportionis diuinae actionis, accommodatae, mentis ad Deum conuersione, diuini odoris uicinitatem suauitatemque recipiunt, sanctaque voluptate complectuntur, ac diuino alimento.

Secundo, iis dat Deus deuotionis gustus perpetuos, qui initio sua conuersionis, & diuinitatis, multa acerba tolerarunt, à se ipsis, per asperitatem extrachnariam penitentiarum, qualis erat post multos alios Sanctos S. P. N. Ignatius & S. Xaverius, quorum orationes erant perpetuis diuinitis solatiis & feruoribus plenissima.

Tertio, iis idem conceditur à Deo, qui hominum exagitantur persecutionibus (summa cum patientia toleratis ab ipsis) valde inuictissimis, & famae noxiis. Talibus enim dat tunc, solido maiorem deuotionis tenacitatem, quam dum parumper cessant persecutiones. Ideo merito dixit S. Nilus: Quicquid durum & asperum patienter tolerabis, fructum laboris, tempore orationis reperies. Et si tolerans fueris, semper laetus orabis. Magnus autem fructus est, gratia deuotionis perpetuae, quae homo excitatur ad generose resistendum peccatis, & diligenter ac feruenter expedienda omnia, quae Deo placent, tum eius praecipua, tum consilia, tum internas bonas inspirationes. Quocirca mirum non est etiam imperfectum in linguae intemperantia monachum Abbacyrum, teste oculato S. Ioanne Climaco, per quindecim annos, ferè ab omnibus fratribus cuiusdam monasterii affectum perpetuis iniuriis, & saepe à ministris ex ipsa mensa fugari solitum, & cœna priuatum, morientem dixisse: Gratias ago Domino, & vobis Patres, quod me ad salutem meam tentastis iugiter, hac enim ex causa, immunitus à tentatione demonum, hactenus mansi. Maxime autem demon tentat orantes, uti supra numero 9. ex eodem S. Climaco & S. Nilo ostendit. Hanc quoque ob causam, ut ibidem scribit S. Climacus, Macedonius Archidiaconus, cum à suo Abbate pulsus esset à monasterio, quod tardius redisset ex itinere, & per 40. dies hoc exilium tolerasset, tandemque reuocatus fuisset ab Abbate, & ad pristinum locum reductus, post vnum diem ab Abbate petiit, ut se in eandem ignominiam humilitatem restitueret, idque ut impetraret, finxit (non imitando exemplo) commissum à se in itinere grande ac nefandum peccatum. S. Climaco causam huius petitionis hanc aperuit: Numquam enim ita me bello omni (ac proinde ariditate & distractionibus) leuigatum diuinitatis, luminis dulcedinem sensi. Extat Dei promissio Ecclesi. 4. talibus in S. Scriptura relicta: Timorem & metum

& probationem inducer super illum: & cruciabis illum in tribulatione doctrinae sua, donec tenet eum in cogitationibus suis, & credat anima illius. Et firmabit illum, & iter adducet rectum ad illum, & iustificabis illum: denudabit abscondita sua illi, & thesaurizabis super illum scientiam & intellectum iustitiae. Quo in loco literalis sensus est: Diuinam sapientiam suos

de disc. & conformitate. Hanc ob causam B. Laurentius Iustinianus dixit: Hoc definiendum est, quia nec laudabile vita sine deuotione esse valet, neque vera deuotio sine recta vita subsistit, &c. Deuotionis namque sancto testimonium est, commendabile vita: & laudabile conuersationis adiutorium est in eterna & spirituali deuotio. Da animam, inquit idem alio in loco, nullam delecti contagione pollutam, ut fuit mater Domini, & aeternalem in ipsa reperies gustum sapientiae.

39.
40.
c. 17. & 21. de orat.
gt. 4.
gt. 4.
19.

suos discipulos primū probare aduersis rebus, timorem, & metum per scrupulos iniiciendo, & permittendo diuersas tribulationes, quibus erudiuntur tamquam doctrinā quadam, vt discant mala fugere, bona sectari, & practicē Deo credere, fide in illum per dilectionem operando bona. In quibus dum diu, viderit constantes & firmos, suae gratiae cooperantes, & tales à se factos, viā rectā ad illos veniet, subtilis difficultatibus tentationum & ariditatum, & caelestis deuotionis hilaritatibus latificabit illos: quandoque autem adeo familiariter & intime, vt & arcana sua caelestia ad eorum vel aliorum vtilitatem eis patefaciat, ad promouendum eos, & alios per illos, in viā iustitiæ & sanctitatis: iuxta illud Psalmi; *Secundum multitudinem dolorum meorum, in corde meo consolationes tuas latificauerunt animam meam.* Hinc S. P. N. Ignatius multas persecutionis passus, tamen eas estimabat, vt diceret, si qua à Deo creata sunt omnia, altera in parte statera collocarentur, in altera carcer, catena, probra; vix illa omnia pro istu momentum vltimū apud se habitura. Et attulit vnam ex huius estimationis suae caulis: neque enim creatam vllam naturam posse leuitiam talem in animā procreare, quae equare possit gaudium illud Spiritus sancti, & purissimam alacritatem, quam eorum mentibus infundit Dominus, qui multa magnāque pro eius amore periculorum. Verum, inquit S. Bernardus, ad hanc deuotionem dilatato corde, tamquam emeriti milites, currant viam mandatorum Dei, & quae prius cum amaritudine & coactione sui spiritus faciebant, peragant, pauci, in fallor, perueniunt in hac viā. Neque enim si quis aliquando videtur hanc habere, continuo credat sibi necesse est, maxime si nouitius est, nec per praefatos ascendit gradus. Prus enim D. N. IESVS CHRISTUS pusillos corde talibus blanditiis solet allicere. Sed noverime, qui huiusmodi sunt gratiam hanc praestitam sibi esse, non datam: vt in die bonorum, memores sint malorum, & in die malorum, non immemores sint bonorum. Longè aliter qui exercitatos habent sensus, deuotionis huius felici fruuntur incunditate. Illi verò qui ad hanc deuotionis gratiam perueniunt, timendum est, vt is, qui tāta delectatione omnia facit, ne dum sequitur affectionem, corpus destruat per immoderatam exercitacionem, ac deinde necesse habeat, non sine magno spirituali exercitij detrimento, circa debilitati curam corporis occupari. Ergo ne incurrat, qui currit, illuminari necesse est lumine discretionis, qua mater virtutum est, & consummatio perfectionis. Hec nimirum docet, ne quid nimis. Et ita verum est, quod scripsit S. Catharina Senensis, in suis dialogis; se audiuisset à Deo Patre, Deum quibusdam perfectis, se numquam subtrahere per sensum deuotionis. Et sequenti capite rursus ait Dominus: Dixi quoddam ab his perfectissimis, numquam per sensum me subtraherem, tamen aliquo modo me subtraherem, quoniam anima quae adhuc est in corpore ligata, sufficere nullo modo potest in se recipere iugiter vniōnem illam, quam in animā facio. Et ideo quia non

Pf 93. 19.

Rib. l. 5. cap. 10.

let. 3 de Circum.

c. 78. a. u.

c. 79. in it.

sufficit, aliquando me subtraherem, non per gratiam, neque per sensum, sed per vniōnem, quia nimirum occupationes huius vitæ, vt somnus & aliae, attentionem animi necessariorum auerunt ab vniōne actuali cum Deo. Cui diuino responso congruit id quod S. Augustinus scriptum reliquit: *Tantum deus, quo suscipitur hilaritas, in qua datorem diligit, quanto magis profecerit.* Et Christus Dominus dixit S. Birgittæ: *Dilige me solum, & omnia habebis quae vels, & abundabis.* Si verbis meis credideris, & compleueris ea, gaudium & exultatio tibi non deficient, vsque in sempiternum. Et vt alio in loco eidem dixit B. N. Maria: *Dignus erit consolatio dei, qui non alium consolatorem querit, nisi Deum.* Denique deuotionis gratiam dat Deus animabus magnis virtutibus ornatis. *Pure orationis affectus,* inquit S. Bernardus, & bona illa orationis suauitatis, pro premio sanctitatis reddi solet meritis perfectorum. Nam vt ait S. Macarius: *Sicut in palatio Regis, formosa ac speciosa puella, quae nullā maculā respersa sunt, in regiam societatem admittuntur; sic & in spirituali palatio, anime, quae omnibus bonorum generibus sunt exornatae, communionem habent cum Rege caelesti.* Inter virtutes autem maximè ad hoc conducit, iudicio S. Teresiae, *abnegatio omnium creaturarum, animam Creatori suo magis quam quiduis aliud coniungens & vniens.* Et in talibus ait S. Climacus, *ignorationem aedie reperiri: hoc est, ab ea quae illos non infestat. Mens quoque diuino amore diuturno & stabili ardens, solet perpetuā deuotione aeternae. Ad istos,* inquit B. Laurentius Iustinianus, *Verbum accedit, nec recedit, sed si interdum ad horam dissipatur, non tamen diu. Nam rehemens amor, cito reuocat, quod leuis fugauit culpa. Non valet per multa abesse spatia, vbi stabilem in corde Verbum posuit mansionem. Reciprocus etenim amor hoc non patitur, nec discordia, neque absentia, perferre queunt, vbi veri sunt illa superius amoris. Qui autem ardentius diligit, citius reconciliatur. Hinc est quoddam à corde perfecti, diu abesse non valet sponsum.*

Quae quidem omnia intelligenda sunt, vt plurimum accideret ex diuinae gratiae beneficio, non singularis generum, vt loquimur in scholis, sed generibus singulorumum.

CAPVT OCTAVVM.

De quarta causa ariditatum.

Homo, seu, vt ait Abbas Daniel, *negligentia hominis, est quarta ariditatum causa.* Quā spectatā merito dicere possumus id, quod ait S. Bernardus: *Omnes nobis causamur deesse gratiam (scilicet deuotionis) sed iustis forsitan ipsa sibi queritur gratia, deesse nonnullos.* Nempe res cordis est gratia ista, quam querimus: & hoc munere ipse sese fraudat, qui internum ei distulcat habitaculum exhibere. Negligentia autem nostra deuotioni habitaculum obstruit, & quasi ad-